

Aşağıda belirtilen sorularımın Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz tarafından Anayasa'nın 98'inci ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri uyarınca yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim. 10.09.2026

Av. Mahmut Tanal
YENİ Parti Samsun Milletvekili

Son günlerde kamuoyuna yansıyan birbirinden farklı dört olay, devletin temel görevleri, sosyal hukuk devleti ilkesi, çevrenin korunması, çalışma hakkı, mülkiyet ve yaşam alanlarının korunması, toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkı ile gazilerimizin ve şehit yakınlarımızın hakları bakımından ciddi soru işaretleri doğurmuştur.

Muğla'nın Milas ilçesine bağlı Kırıkkışlacık Mahallesi'nde yürütülen yük tahmil ve tahliye iskelesi ile dip tarama faaliyetleri kapsamında denize dolgu yapıldığı ve kıyı alanında çalışmaların sürdürüldüğü kamuoyuna yansımıştır. Bölge halkı ve çevre örgütleri söz konusu çalışmaların kıyı ekosistemi ve kamu yararı bakımından ciddi sonuçlar doğurabileceğini ileri sürmektedir.

Rize'de Balıkçı Köyü Limanı'nda yapılmak istenen kafes balıkçılığı projesine karşı bölge halkının yaklaşık üç aydır nöbet tuttuğu, söz konusu eyleme jandarma tarafından müdahale edildiği ve bazı yurttaşların gözaltına alındığı basına yansımıştır.

Anayasa'nın 56'ncı maddesi açıkça, herkesin sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahip olduğunu; çevreyi geliştirmenin, çevre sağlığını korumanın ve çevre kirlenmesini önlemenin devletin ve vatandaşların ödevi olduğunu düzenlemektedir.

Diğer taraftan Ankara'da haklarını ve eşit özlük haklarını talep etmek amacıyla Güvenpark'ta oturma eylemi gerçekleştiren er şehit aileleri ve gazilere sabah erken saatlerde kolluk kuvvetlerince müdahale edildiği, eylemin sona erdirildiği ve eylemcilerin alandan çıkarıldığı yönünde haberler kamuoyuna yansımıştır.

Vatan uğruna hayatını kaybedenlerin yakınlarının ve bedeninden, sağlığından fedakârlıkta bulunan gazilerimizin hak taleplerinin güvenlik sorunu olarak görülmesi sosyal devlet anlayışıyla bağdaşmamaktadır.

Anayasa'nın 61'inci maddesi uyarınca devlet; harp ve vazife şehitlerinin dul ve yetimleriyle, malul ve gazileri korumak ve toplumda kendilerine yaraşır bir hayat seviyesi sağlamakla yükümlüdür.

Bunun yanında Doruk Madencilik ve Eti Maden işçilerinin ücret, tazminat ve diğer işçilik alacakları için Ankara'da gerçekleştirdikleri eylemler sırasında müdahale ve gözaltı işlemlerinin yaşandığı kamuoyuna yansımıştır.

Anayasa'nın 49'uncu maddesine göre çalışma herkesin hakkı ve ödevidir. Anayasa'nın 55'inci maddesi ise ücretin emeğin karşılığı olduğunu açıkça hükme bağlamaktadır.

Bir işçinin çalışmasına rağmen ücretini alamaması başlı başına sosyal hukuk devleti bakımından çözülmesi gereken bir sorunken, alacağını isteyen işçinin kolluk müdahalesiyle karşılaşması kamu vicdanını ayrıca yaralamaktadır.

Bu olayların tamamı birlikte değerlendirildiğinde;

Denizini korumak isteyen yurttaşın, yaşam alanını korumak isteyen köylünün, ücretini isteyen işçinin, hakkını isteyen gazinin ve şehit ailesinin neden kamu otoritesinin müdahalesiyle karşı karşıya kaldığı sorusu ortaya çıkmaktadır.

Anayasa'nın 2'nci maddesinde güvence altına alınan sosyal hukuk devleti; güçlü olanın karşısında zayıfı yalnız bırakan değil, vatandaşın temel haklarını koruyan devlettir.

Bu bağlamda

1. Muğla Milas Kıyıkışlacık Mahallesi'nde yürütülen iskele, dip tarama, dolgu ve kıyı düzenleme çalışmalarının hukuki dayanağı nedir?
2. Söz konusu faaliyetler için hangi kurumlar tarafından hangi tarihlerde izin, ruhsat, ÇED kararı veya diğer idari onaylar verilmiştir?
3. Kıyıkışlacık'ta bugüne kadar denizde ve kıyıda toplam kaç metrekairelik veya kaç metreküplük dolgu yapılmıştır? Yapılmasına izin verilen toplam dolgu miktarı nedir?
4. Çalışmaların 3621 sayılı Kıyı Kanunu, çevre mevzuatı ve Anayasa'nın 56'ncı maddesine uygunluğu konusunda hangi denetimler yapılmıştır?
5. Bölgedeki çalışmaların deniz ekosistemi, balıkçılık, kıyı kullanımı ve bölge halkının yaşam alanları üzerindeki etkilerine ilişkin bilimsel inceleme yapılmış mıdır?
6. Rize Balıkçı Köyü Limanı'nda yapılması planlanan kafes balıkçılığı projesine hangi kurumlar tarafından izin verilmiştir? Projenin ÇED süreci hangi aşamadadır?
7. Projeye karşı yaklaşık üç aydır nöbet tuttuğu belirtilen vatandaşlara jandarma tarafından hangi gerekçeyle müdahale edilmiştir?
8. Müdahale sırasında kaç kişi gözaltına alınmıştır? Bu kişiler hakkında hangi gerekçelerle adli veya idari işlem yapılmıştır?
9. Anayasa'nın 56'ncı maddesi kapsamında çevrelerini ve yaşam alanlarını korumaya çalışan vatandaşların taleplerinin değerlendirilmesi amacıyla herhangi bir toplantı, bilimsel inceleme veya halkın katılımını sağlayacak süreç yürütülmüş müdür?
10. Ankara Güvenpark'ta hak talebinde bulunan er şehit aileleri ve gazilere yönelik müdahalenin hukuki gerekçesi nedir?
11. Müdahalenin sabah erken saatlerde gerçekleştirilmesine kim tarafından ve hangi gerekçeyle karar verilmiştir?

12. Eyleme katılan şehit yakınları ve gazilerden gözüaltına alınan, başka bir yere götürülen veya hakkında işlem yapılan kaç kişi bulunmaktadır?
13. Şehit aileleri ve gazilerin talep ettikleri eşit özlük hakları nelerdir? Bu taleplerin karşılanmasının bütçeye tahmini maliyeti hesaplanmış mıdır?
14. Anayasa'nın 61'inci maddesiyle devlete verilen şehit yakınları ve gazileri koruma yükümlülüğü dikkate alındığında, hak talebinde bulunan bu kişilere kolluk müdahalesi yapılması sosyal devlet ilkesiyle nasıl bağdaştırılmaktadır?
15. Doruk Madencilik ve Eti Maden işçilerinin ücret, kıdem ve ihbar tazminatı ile diğer işçilik alacaklarından halen ödenmemiş bulunan toplam tutar ne kadardır?
16. İşçilerin ücret ve diğer alacaklarının ödenmesi için Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı bugüne kadar hangi işlemleri gerçekleştirmiştir?
17. Ücret ve diğer işçilik alacaklarını talep eden madencilere yönelik kolluk müdahalelerinin hukuki gerekçesi nedir? Bu eylemler nedeniyle bugüne kadar toplam kaç işçi ve sendika temsilcisi gözüaltına alınmıştır?
18. İşverenlerin işçi ücretlerini zamanında ödememesine ilişkin kaç idari denetim ve yaptırım uygulanmıştır? İşçilerin alacaklarının tahsili amacıyla hangi somut tedbirler alınmıştır?
19. Anayasa'nın 55'inci maddesinde "ücret emeğin karşılığıdır" hükmü bulunmasına rağmen ücretini alamayan işçinin alacağını talep ettiği için kolluk müdahalesiyle karşılaşması sosyal hukuk devleti ilkesiyle nasıl bağdaştırılmaktadır?
20. Son beş yılda çevre ve yaşam alanlarını korumaya yönelik eylemler, işçi ve emekçi eylemleri ile gazi ve şehit yakınlarının gerçekleştirdiği hak arama eylemlerine yönelik kaç kolluk müdahalesi gerçekleştirilmiş, bu müdahalelerde toplam kaç kişi gözüaltına alınmıştır?
21. Çevre hakkını, emeğini, ücretini veya sosyal haklarını savunan vatandaşların barışçıl toplantı ve gösterilerinde kolluk müdahalesini son çare haline getirecek yeni bir idari düzenleme veya genelge hazırlanması düşünülmekte midir?
22. Hükümetiniz açısından; çevresini koruyan köylünün, ücretini isteyen madencinin, hakkını isteyen gazinin ve şehit ailesinin taleplerinin kolluk tedbirlerinden önce diyalog ve hukuk yoluyla çözülmesini sağlayacak bir politika bulunmakta mıdır?
23. Anayasa'nın 2'nci maddesinde belirtilen sosyal hukuk devleti ilkesi kapsamında, kamu gücünün ekonomik olarak güçlü şirketleri değil öncelikle kamu yararını, emeği, çevreyi ve vatandaşın temel haklarını korumasını güvence altına almak amacıyla hangi somut tedbirler alınacaktır?